

MARYŠA / A. a V. Mrštíkovi

Kostýmy: Jana Hauskrechtová

Scéna: Milan David

Režie: Jan Novotný

Dramaturgie: Markéta Bidlasová

Obsazení:

Maryša – Hana Kusnjerová

Strouhalka – Eva Vrbková

Francek – Jakub Chromeček

Rozára – Kristýna Leichtová

Vávra – Vilém Udatný

Hospodský – Jiří Racek

Babička – Eva Lecchiiová

Lízalka – Jaromíra Mílová

Buček – Ondřej Mataj

Lízal – Rudolf Stárz

"No, dítě, tvá matka mluví jako zkušená ženská – nemyslí to s tebou zle."

Maryša - to nejlepší z české realistické dramatické tvorby, jedno ze základních dramát české literatury. Snad skoro všichni známe slavné věty "Od koho je ta káva? Od žida nebo ze spolku?", málokterý Čech prožije život, aby na Maryšu nenarazil, buď ve formě povinné literatury, nebo ji zhlédne jako divadelní představení, záznam některé ze slavných divadelních inscenací v televizi, či starý český film s Jiřinou Štěpničkovou v hlavní roli.

Proč ale hrát Maryšu dnes? (Pokud nám nestačí jako odpověď to, že jde o zatraceně dobře napsanou hru s výjimečnými hereckými příležitostmi.) Pro nás je Maryša především příběhem ženy, kterou zničily společenské normy. A to nejen ty normy, do kterých ji natlačili, kterými ji znásilnil okolní svět, ale také ty v Maryšině hlavě, ty jimiž se znásilnila sama. Cesta ohraničená samými obecnými a objektivními "správně" vede do slepé ulice, z níž se nelze dostat než překročením, destrukcí své bytostné individuální lidskosti. V Maryšině případě vraždou. Tato základní dramatická linka se nám nezdá ani trochu stará, ba naopak. Popřít sám sebe, svou přirozenost, své pocity v zájmu vyšší pravdy a bude ti dobře - neděláme to dnes a denně? Jsme normalizováni a více či méně ochotně se normalizujeme. A je nám pak dobře? Bloudíme těsnými uličkami objektivních "správně". Kam ale jdeme a kam můžeme dojít?

Kdo je, podle vás, v Maryše zápornou postavou?

Venkovsko-křesťanská frazeologie, která je schopna zabíjet. Je to frazeologie zvykového myšlení. Uvědomme si dobu, kdy se děj odehrává. Přesvědčování Maryši k sňatku stojí na velmi chatrných nohách. Toto přesvědčování je artikulováno pouze frázemi, které ji jen utvrzují v prázdnotě obsahu. „Řeč se mluví a voda teče a všechno omyje...“ „Odende-li Vávra, přijde druhé, zas třetí - Petr nebo Pavel.“ „My sme poslouchali rodičů a to nese požehnání.“

Maryša to ví, ale sama se také nechce postavit rodičům, a tím porušit tehdejší normy. Všichni se chovají správně, snaží se pohybovat v rámci morálky té doby, ale to vede jen a jen k porušení morálních zásad a Desatera, které je jednou z hlavních hybných pák celého dramatu. "Cti otce svého a matku svou" dovede Maryšu k nejstrašnějšímu porušení Desatera - nezabiješ. Jak děsivá spirála.

Na otázku V. Štěpánka odpověděl režisér Jan Novotný

Divadlo Komedie 15.4.2014